

FRYZJER – EGZAMIN CZELADNICZY – CZĘŚĆ USTNA – TECHNOLOGIA

1. Wymień etapy dezynfekcji narzędzi i przyborów fryzjerskich, uzasadnij kolejność wykonywania czynności w przypadku naruszenia ciągłości naskórka.

- a) Dezynfekcja i oczyszczanie;
- b) Opłukanie;
- c) Osuszenie;
- d) Konserwacja.

Dezynfekcja następuje jako pierwsza po to aby w trakcie usuwania resztek włosów z resztkami skóry nie rozsiać po otoczeniu szkodliwych mikroorganizmów.

2. Wymień podstawowe i uzupełniające techniki strzyżenia włosów.

Podstawowe: cieniowanie, palcowanie;

Uzupełniające: piórkowanie, efilacja, degażowanie, pikowanie, strzyżenie kanałowe; wyrównywanie, skalowanie, strzyżenie ślizgowe; cięcie na „tępo” i cięcie na „pióro” konturowanie.

3. Wymień przeciwwskazania do zabiegu rozjaśnianiu włosów.

Włosy słabe, zniszczone zabiegami fryzjerskimi, świeżo umyte włosy, alergia na środki rozjaśniające, choroby skóry.

4. Co to jest degażowanie? Wymień rodzaje nożyc używanych do tego rodzaju strzyżenia.

Degażowanie to przeredzanie włosów z jednoczesnym zróżnicowaniem długości za pomocą nożyc – siekaczy. Rodzaje nożyc: jednostronnie uzębione – obcinają około 50 % uchwyconych włosów; dwustronnie uzębione – około 30 % uchwyconych włosów; nożyczki punktujące.

5. Czym dezynfekujemy skaleczoną skórę i tamujemy krew?

Dezynfekcja: 3% roztwór nadtlenku wodoru (woda utleniona) lub octanisept. Krew tamujemy rozkładając na krwawiącą ranę jałowy opatrunek z gazy lub plaster z opatrunkiem. Do tamowania krwi można również używać ałunu potasowego (jednorazowego użycia).

6. Na co musimy zwrócić uwagę przy wykonaniu rozjaśniania odrostów?

Przy wykonywaniu rozjaśniania odrostów zwracamy uwagę na: odrost, nanoszenie mieszanki tylko na odrost zaczynając od tyłu głowy, następnie boki i koronę głowy; następnie z przodu głowy; należy kontrolować czas i sprawdzać przebieg rozjaśniania; systematycznie rozczesywać odrosty aby zapobiec przegrzaniu włosów; odrosty należy farbować regularnie.

7. Podaj sposoby prostowania włosów.

Odpowiedź na pytanie: 1. Trwałe – odmiana ondulacji 2. Nietrwałe – odmiana ondulacji wodnej; 3. Termiczne prostowanie włosów – suszenie za pomocą suszarki i szczotki, następnie prostowanie prostownicą.

8. W jakim celu myjemy głowę klienta w zakładzie fryzjerskim, opisz prawidłowy przebieg tej czynności.

Mycie głowy ma na celu usunięcie z powierzchni głowy i włosów brudu, kurzu, łoju i środków stylizujących. Prawidłowe mycie głowy przygotowuje do następnych zabiegów.

Przebieg mycia głowy: Mycie na mokro: zwilżyć włosy ciepłą wodą, następnie równomiernie nałożyć szampon, rozprowadzić dłońmi szampon, masować głowę opuszkami palców, kolistymi ruchami od czoła i skroni, przechodząc do tyłu głowy, aż do karku, spłukać szampon, umyć głowę ponownie i spłukać, odcisnąć włosy w ręczniku bez silnego wycierania.

9. Wymień ilu % oraz do jakich celów używany jest w zakładzie fryzjerskim nadtlenek wodoru.

1,8% - 1,9% do tonowania włosów; 1% - 3% do utrwalania trwałej ondulacji; 3%, 6%, 9%, 12% - do farbowania i rozjaśniania włosów.

10. Po jakich zabiegach i w jakim celu zakwaszamy włosy?

Włosy zakwaszamy po zabiegach: farbowania, rozjaśniania, trwałej ondulacji, trwałym prostowaniu. Robimy to aby zneutralizować działanie zasad występujących w środkach użytych do tych zabiegów oraz aby odnowić ochronny płaszcz kwasowy skóry ze względu na częściowy brak łuski.

11. Który odcinek włosa jest najbardziej podatny na uszkodzenia i dlaczego?

Najbardziej podatne na uszkodzenia są końce włosów, ponieważ są położone najdalej od skóry. Im dłuższe włosy, tym bardziej są narażone na działanie wielu szkodliwych czynników mechanicznych, chemicznych, termicznych i środowiskowych. Włosy rozszczepiają się na końcach a w połowie długości włosa robią się szorstkie ze względu na częściowy brak łuski.

12. Wymień środki regenerujące włosy.

Do środków regenerujących włosy należą kremy, odżywki, maski. Zawierają one substancje wbudowujące się w cement międzykomórkowy, uszczelniające w korze lub łańcuchu keratyny.

13. Na czym polega palcowanie we fryzjerstwie?

Palcowanie to technika strzyżenia męskiego i damskiego. Zasadą jest przytrzymywanie palcem wskazującym i środkowym wydzielonego pasma włosów a następnie strzyżenie go równoległe do separacji albo ukośnie w celu przyrostu długości w planowanym kierunku. Palcowanie może odbywać się po stronie grzbietowej (zewnątrznej) dłoni albo po stronie wewnętrznej dłoni (1964 Vidal Sasson). Może być wykonywane cięcie lub pikowanie.

14. Zdefiniuj naturalne, przedwczesne i przejściowe wypadanie włosów.

Naturalne wypadanie włosów: związane z wiekiem. Przedwczesne – gdy występuje poniżej 20 roku życia, hormonalne.

Przejściowe: związane z chorobą (po radiestezji, chemioterapii, grzybicą), często występuje w tym przypadku koliste (palcowate) wypadanie włosów, hormonalne.

15. Co powinien zrobić fryzjer, który zauważy u klienta objawy choroby pasożytniczej?

Powinien odmówić wykonania usługi, poradzić wizytę u lekarza i zdezynfekować wszystkie miejsca, których przebywał i których dotyczył klient.

16. Wymień znane Ci sposoby pielęgnacji włosów.

- 1. Doraźne** – kondycjonowanie – do pierwszego umycia (balsamy, odżywki);
- 2. Długofalowe** – regeneracja – poprawa struktury włosów po regularnym stosowaniu (odżywki, kremy, maski);
- 3. Ochronne** – zabezpieczenie przed szkodliwymi czynnikami zewnętrznymi, np. promieniowanie UV, wolnymi rodnikami (odżywki, logiony), środki stosowane przed zabiegami fryzjerskimi, np. przed trwałą ondulacją.

17. Wyjaśnij, co to jest ondulacja wodna, wymień jej rodzaje i sposoby wykonania.

Jest to nietrwałe odkształcanie się włosa. Rodzaje: ondulacja fenowa, nawijanie włosów na wałki, plisowanie włosów, oczkowanie włosów, techniki mieszane.

18. Co to jest ondulacja żelazkowa i kto był jej wynalazcą?

Ondulację żelazkową, inaczej marcelowską, zastosował w 1897 rok Marcel Grateau. Jest to przekształcanie włosa czasowe, sztuczne spłaszczenie włosów przy użyciu siły mechanicznej i temperatury. Uczesanie żelazkowe nadawało włosom falistość, za pomocą żelazka i grzebienia wykonywano na włosach fale.

19. Wymień rodzaje trwałych ondulacji i omów jeden z nich.

Trwała na gorąco – wyparta przez trwałą na zimno; 2. Trwała na zimno; 2. Trwała alkaiczna – reduktor działa w środowisku zasadowym, stosowana rzadko; 3. Trwała delikatnie alkaiczna – reduktor działa w środowisku słabo alkaicznym; 4. Trwała kwaśna (pH ok. 6-6,8) – zawiera kwas szczawiowy; 5. Trwała neutralna – reduktor działa w neutralnym pH 7-7,2 środowisku (zawiera słaby kwas tioglikolowy).

20. Wymień sposoby cieniowania włosów.

Cieniowanie to strzyżenie polegające na równomiernym przejściu od bardzo krótkich do stosunkowo długich włosów. Sposoby cieniowania: 1. przy użyciu nożyczek („na tępo”); 2. za pomocą brzytwy lub temptry, noża chińskiego („na pióro”); 3. Za pomocą maszynki do strzyżenia (strzyżenie krótkie i półkrótkie). Cieniowanie może być wykonane „po grzebieniu” lub przez cięcie pasm trzymanyh w palcach (palcówka).

21. Omów, czym jest dezynfekcja a czym sterylizacja narzędzi fryzjerskich.

Dezynfekcja to proces polegający na obniżeniu liczby drobnoustrojów chorobotwórczych do poziomu, który nie zagraża zdrowiu człowieka i zapobiega rozprzestrzenianiu się chorób. Dezynfekcja narzędzi do strzyżenia może być przeprowadzana w wannie dezynfekcyjnej z roztworem albo środkiem płynnym gotowym do użycia, np. w sprayu.

Sterylizacja to proces polegający na zniszczeniu wszystkich drobnoustrojów - autoklaw. Sterylizacja natomiast przy użyciu sterylizatora kulkowego temp. 240°C.

22. W jaki sposób przeprowadza się zabieg farbowania włosów po raz pierwszy?

W pierwszej kolejności należy przeprowadzić wywiad z klientem oraz wykonać test alergiczny. Gdy zapadnie decyzja o farbowaniu należy: nałożyć farbę na włosy, pozostawiając wolne odrosty, mieszankę na odrosty należy nałożyć dopiero po 10-20 minutach, farbę nakładamy najpierw z tyłu głowy a potem na przedzie. Po 30 minutach wykonujemy malaksowanie, mycie szamponem i zastosowanie płukanki o kwaśnym odczynie. Gdy wykonujemy farbowanie ton w ton lub gdy przyciemniamy nakładamy mieszankę od razu na całą długość włosów.

23. Wyjaśnij, co to jest keratyna.

Keratyna to główny składnik włosa – zrogowaciałe białko, zbudowane ze zwiniętych spiralnie łańcuchów peptydowych, które składają się z aminokwasów. Rozróżniamy keratynę alfa i keratynę beta, od nich zależy stopień elastyczności włosa i jego pofalowania.

24. Wymień, jakie mogą być przyczyny nieudanego farbowania włosów.

1. Kolor zbyt ciemny – nieuwzględnienie grubości włosów, za niskie stężenie emulsji utleniającej lub za krótki czas działania farby;
2. Kolor zbyt jasny – niewłaściwie określony poziom tonacji, za wysokie stężenie emulsji utleniającej;
3. Kolor zbyt jaskrawy – niewłaściwie określony kierunek kolorystyczny, nieuwzględnienie udziału siwizny, zbyt wysokie nasycenie odcienia na włosach rozjaśnianych;
4. Nierównomierny kolor – za mała ilość farby lub nieumiejętnie rozłożona.

25. Jakie czynniki powinny wpływać na dobór fryzury dla klienta.

Ogólna ocena klienta – wzrost, proporcja ciała, wykonywana praca; 2. Ocena włosów – długość, gęstość, grubość, ubytki, stan włosów i skóry głowy; 3. Kształt łowy i twarzy (szczególną uwagę należy zwrócić na dysproporcje budowy); 4. Kierunek wzrostu włosów (szczególną uwagę należy zwrócić na „wicherki”); 5. Kolor i tonacja włosów.

26. Wyjaśnij czym jest utrwalanie trwałej ondulacji.

Utlenianie czyli oksydacja płynu do trwałej ma na celu odebranie atomów wodoru, za pomocą których zostały zmiękczone mostki siarkowe. Następuje rekonstrukcja tych mostków nowej, silnej postaci lecz w zmieniony położeniu, jednocześnie następuje przerwanie reakcji. Do utrwalenia skrętu używa się 1%-3% roztworu nadtlenu wodoru. Najpierw 2/3 utwalacza nakłada się na wałki (po dokładnym spłukaniu wodą), według zaleceń producenta. Po utrwaleniu włos kurczy się, ściąga i staje się elastyczny.

27. Wyjaśnij, co to jest trwała optycznie zwiększająca gęstość włosów.

Jest to stylizacja trwała, polega na nadaniu nowej tekstury i zwiększeniu objętości z wykorzystaniem środków chemicznych na okres kilku tygodni. Nie pozostawia odrostów, włosy są łatwiejsze do ułożenia w domu i mniej się przetłuszczają.

28. Omów jakie czynności poprzedzają zabieg rozjaśniania włosów.

1. Diagnoza włosów i skóry głowy;
2. Przygotowanie stanowiska pracy – zebranie przyborów i narzędzi.
3. Określenie wyjściowego i docelowego ocienienia włosów;
4. Zabezpieczenie odzieży rękawnikiem i foliową peleryną;
5. Rozczesanie włosów;
6. Podzielenie włosów na sekcje.

29. Omów organizację roboczego stanowiska pracy w salonie fryzjerskim.

Aby praca przebiegała sprawnie i bezpiecznie, każde stanowisko pracy musi być do tego przygotowane poprzez: prawidłowe dobranie i rozmieszczenie narzędzi i przyborów, materiałów i środków ochrony; celowy ich układ w zasięgu ręki; czystość, ład i porządek; dobry stan narzędzi; celowość ruchów fryzjera.

30. Wyjaśnij, co to jest tupecik.

Tupecik jest to częściowe uzupełnienie brakujących włosów używana przez łysiejących ludzi, stwarza możliwość wykonania fragmentu fryzury przy częściowym zachowaniu i wykorzystaniu włosów własnych. Tupet może być montowany przez klejenie lub przypinanie.

31. W jaki sposób można aplikować na włosy środki do ondulacji wodnej i ondulacji trwałej?

Do ondulacji wodnej należy stosować odpowiednią ilość produktu (zależną od wytycznych producenta i długości włosów). Produkty te można wcierać, wgniatać, wczesywać grzebieniem, rozpylać. Do ondulacji trwałej płyn aplikuje się przy użyciu aplikatora (kroplami) lub przy użyciu gąbki. Utrwalacz aplikuje się z dołu do góry za pomocą butelki lub gąbki.

32. Wyjaśnij, czym różni się fryzura wieczorowa od dziennej.

Fryzura dzienna jest prosta, praktyczna, łatwa do utrzymania. Uczesanie wieczorowe różni się od dziennego bardziej śmiałą kompozycją, większym rozbudowaniem przestrzennym, rozprawieniem dopinek, ozdób i przypięć, jest mniej trwała.

33. Co to jest farbowanie włosów? Jaka reakcja zachodzi podczas tego zabiegu?

Farbowanie to zmiana wyjściowego koloru włosów prowadząca do: tuszowania włosów siwych, zmiany naturalnego odcienia, nadania efektownych odcieni. Farbami nazywamy preparaty zawierające, oprócz gotowych barwników substancje, które dopiero po nałożeniu na włosy, po utlenieniu się, tworzą barwnik (sztuczny pigment). Pigment ten ma większe rozmiary niż substancja barwiąca i nadtlenek wodoru (nie wymywa się). Zmiana zabarwienia przebiega w trzech etapach: 1. Odchylenie łuski włosa (po wpływie amoniaku); 2. Utlenienie (rozjaśnienie) koloru; 3. Wypełnienie pigmentów utlenionych wprowadzonym, sztucznym pigmentem. Występuje tu też zjawisko neutralizacji.

34. Czysty włos rozciągnięty o około 10% kurczy się po ustąpieniu siły naprężającej i wraca do swej pierwotnej długości. Wyjaśnij, jaka jest to właściwość włosa.

Włos zachowuje się elastycznie, jest rozciągliwy, sprężysty i giętki.

35. Skąd biorą się różnice w gamie naturalnych barw włosów?

Za kolor włosów odpowiada pigment czyli melanina. Rozróżniamy pigment ciemny (brązowo – czarny) – jest to eumelanina i pigment jasny (czerwono – żółty) – feomelanina. Intensywność zabarwienia zależy od ilości eumelaniny i feomelaniny, im mniej eumelaniny tym włos jest jaśniejszy, jeżeli całkowicie jej brakuje włos staje się siwy.

36. Czym różni się strzyżenie „na tępo” od strzyżenia „na pióro”?

Oba strzyżenia wpływają na objętość fryzury. Strzyżenie „na tępo” wykonuje się nożyczkami lub maszynką – włosy mają tendencję do podtrzymywania a nawet odpychania sąsiadujących ze sobą końcówek włosów a w efekcie zwiększają objętość. Strzyżenie „na pióro” wykonuje się wszystkimi dostępnymi narzędziami (nożyce, tempa, brzytwa, nóż chiński), które tną włosy pod kątem, włosy zlepiają się końcami i redukują ciężar formy.

37. Jakie zadania spełniają środki do stylizacji włosów?

Ułatwiają ułożenie fryzury, przyspieszają wysychanie włosów (w przypadku ondulacji wodnej), są to roztwory wodno alkoholowe – lotiony, pianki, żele; utrwalają fryzurę – nakładane są na włosy suche lub mokre (woski, żele, gumy fryzjerskie, fluidy, lakiery, żele do efektu mokrych włosów); zmieniają na krótko barwę włosów lakiery koloryzujące).

38. Omów zasady strzyżenia włosów na główce fryzjerskiej.

Główka fryzjerska służy do nauki. Włosy należy strzyć stopniowo, co umożliwi ćwiczenie wielu technik strzyżenia. Włosy na główce należy strzyć na mokro, po uprzednim umyciu lub dokładnym zmoczeniu. Włosy na główce nie odrastają dlatego strzyżenie powinno być dokładnie zaplanowane.

39. Wymień możliwe przyczyny zbyt mocnego lub zbyt słabego skrętu włosów po wykonaniu zabiegu trwałej ondulacji.

Włosy mogą być zbyt skręcone gdy użyjemy zbyt mocnego płynu dla struktury włosów, przedłużymy niepotrzebnie czas reakcji, średnica nawijania będzie zbyt mała lub zbyt mocno nawiniemy włosy (naciągniemy). Trwała może być zbyt słaba gdy użyjemy za słabego lub zbyt małej ilości płynu ondulacyjnego, za luźno nawiniemy pasma, średnica wałków będzie za duża, czas reakcji będzie za krótki, utrwalenie i neutralizacja będą nieudane, włosy nadmiernie rozciągane podczas suszenia.

40. Omów proces zachodzący podczas zabiegu trwałej ondulacji.

Mostki disiarczkowe ułożone prostopadle między łańcuchami keratyny powodują, że włos jest prosty. Białko o takiej strukturze to alfa – keratyna. Mostki disiarczkowe ułożone ukośnie między łańcuchami keratyny powodują, że włos jest falujący. Jest to białko o nazwie beta-keratyna. Proces trwałej ondulacji polega na przekształceniu keratyny alfa w beta-keratynę. Dzieje się tak pod wpływem płynu ondulacyjnego. Płyn ten wnikając do wnętrza włosa powoduje rozluźnienie i rozerwanie mostków disiarczkowych. Zwiększona keratyna dopasowuje się do wałków. Aby przerwać reakcję należy spłukiwać wałki ciepłą wodą. Późniejszym etapem jest utrwalenie nowej struktury 1-3% roztworem nadtlenku wodoru (przez 5-10 minut). Następnie zdejmujemy wałki i ponownie utrwala. Następnie spłukuje się włosy i za pomocą środka zakwaszającego przywraca się włosom lekko kwaśny odczyn.

41. Jaką czynność wykonuje fryzjer na zakończenie strzyżenia plastycznego?

Autorem strzyżenia plastycznego jest angielski fryzjer Georg Hary (1954 rok). Po zakończeniu strzyżenia brzytwą i wykończeniu nożyczkami włosy jeszcze raz należy umyć aby usunąć ścinki pozostałe po strzyżeniu. Następnie modelujemy włosy za pomocą fenu i szczotki a następnie przeczesujemy grzebieniem.

42. Omów chemiczne uszkodzenia włosa i wyjaśnij w wyniku czego powstają.

Czynniki chemiczne działają na warstwy zewnętrzne włosa (łuska) ale mogą też przenikać do wnętrza warstwy korowej. Alkalia i silne kwasy rozpuszczają keratynę. Słabe alkalia działające przez dłuższy czas również ją osłabiają. Uszkodzenia chemiczne to rozerwanie połączeń disiarczkowych przez nadtlenek wodoru i amoniak (farba, rozjaśniacz). Włosy są sztywne, kruche, łamliwe. Uszkodzenia chemiczne są wynikiem nieprawidłowo przeprowadzonych zabiegów farbowania, rozjaśniania i trwałej ondulacji. Płyny do trwałej ondulacji wykazują odczyn zasadowy, gdy przedłużony się czas skręcenia może dojść do rozerwania wiązań disiarczkowych (włosy stają się matowe, suche, nieelastyczne). Inne przyczyny uszkodzeń to za duże stężenie płynu, za często powtarzane zabiegi.

43. Co to jest kąpiel rozjaśniająca i kiedy się ją wykonuje?

Kąpiel rozjaśniająca jest to zabieg wykonywany w celu korekty efektu kolorystycznego. Wykonuje się ją przed zabiegiem farbowania w celu wyrównania koloru wyjściowego włosów lub w celu lekkiego odbarwienia włosów, również po zabiegu farbowania, gdy kolor docelowy jest ciemniejszy niż planowano. Kąpiel rozjaśniającą wykonuje się przy zastosowaniu następującej mieszaniny: 1 miarka rozjaśniacza + 30 ml 6% emulsji utleniającej + 30 ml wody + 1 porcja szamponu (10 ml) + ewentualnie odżywka (15 ml). Należy sprawdzić zakładane odbarwienie, a jeżeli nie ma efektów procedurę można powtórzyć. Czas uzależniony od pożądanego efektu.

44. Co oznacza garsonka we fryzjerstwie i jakie są jej cechy charakterystyczne?

Garsonka to strzyżenie damskie wprowadzone przez Antoniego Cierplikowskiego w latach dwudziestych XX wieku. Cechą charakterystyczną garsonki są włosy wycieniowane na karku, utrzymujące naturalny zarost o wydłużonym kształcie lub wykończone linią odciętą prosto, półokrągłą lub w tzw. Szpic. Włosy po bokach sięgają do wysokości ust albo linii żuchwy. Mogą być uczesane w fale lub gładko. Górne i boczne partie włosów po zaczesaniu do tyłu powinny idealnie łączyć się z cieniowanymi włosami na karku.

45. Co to jest dekoloryzacja? Jaki % oksydantów można stosować do tego zabiegu?

Dekoloryzacja to zabieg polegający na usunięciu z włosów sztucznych barwników. Jest wykonywana wtedy, gdy zdolność krycia wyjściowego koloru włosów przez nakładane barwniki jest ograniczona. Zabieg wykonuje się przy zastosowaniu rozjaśniaczy proszkowych zmieszanych z oksydantami o stężeniu: 3%-6% - odbarwienie włosów o odcieniach blond, 9% - odbarwienie włosów o odcieniach ciemnego blond i brązu, 12% - odbarwienie włosów zawierających duże ilości ciemnych barwników – średni i ciemny brąz.

46. Omów różnicę pomiędzy zabiegiem rozjaśniania a zabiegiem farbowania rozjaśniającego.

Rozjaśnianie właściwe prowadzi do uzyskania odcieni jaśniejszych od wyjściowych o 3-7 tonów. Zabieg wykonuje się na włosach o naturalnych odcieniach przy zastosowaniu rozjaśniaczy proszkowych lub w kremie połączonych z oksydantami o stężeniu 6-12%. Zabieg ten odbarwia melaninę. Farbowanie rozjaśniające to zabieg polegający na jednoczesnym rozjaśnieniu i nadaniu włosom określonego odcienia. Aby efekt koloryzacji był zadowalający skala rozjaśniania nie powinna przekraczać 4 tonów. Do farbowania rozjaśniającego używa się farb utleniających w połączeniu z oksydantami o wyższym stężeniu 6% - gdy odcień ma być jaśniejszy o 1 ton, 9% gdy odcień ma być jaśniejszy o 2-3 tony, 12% gdy odcień ma być jaśniejszy o 3-4 tony od wyjściowego koloru włosów. Stosunek farby do oksydantu musi być wyższy niż przy zwykłym farbowaniu (1:2). Zabieg ten odbarwia melaninę i wywołuje barwnik zawarty w farbie.

47. Jak należy postąpić w salonie fryzjerskim z osobą znajdującą się pod wpływem środków odurzających?

Taka osoba nie może być obsługiwana przez fryzjera, ponieważ reakcje takiej osoby mogą być gwałtowne i trudne do przewidzenia przez co naraża siebie i otoczenie na niebezpieczeństwo.